

Kritická infrastruktura zdravotnictví - ano či ne ?

MUDr. Josef Štorek, Ph.D.

Škola krizového managementu ve
zdravotnictví, Katedry urgentní medicíny a
medicíny katastrof, IPVZ Praha

Katedra radiologie a toxikologie, ZSF JCU
Č. Budějovice

KRITICKÁ INFRASTRUKTURA

terminologie ve znění novelizovaného zákona 240/2000Sb.

Kritická infrastruktura (§2 písm. g) = prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu

Evropská kritická infrastruktura (§2 písm. h) = kritická infrastruktura na území České republiky, jejíž narušení by mělo závažný dopad i na další členský stát Evropské unie

Prvek kritické infrastruktury (§2 písm. i) = zejména stavba, zařízení, prostředek nebo **veřejná infrastruktura**, určený podle průřezových a odvětvových kritérií

Ochrana kritické infrastruktury (§2 písm. j) = opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury

Subjekt kritické infrastruktury (§2 písm. k) = provozovatel prvku kritické infrastruktury

Subjekt kritické infrastruktury (§29a)

- subjekt kritické infrastruktury odpovídá za ochranu prvku kritické infrastruktury; za tímto účelem má povinnost
 - vypracovat **plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury** do jednoho roku od rozhodnutí vlády nebo ode dne nabytí právní moci opatření obecné povahy, kterým byl prvek kritické infrastruktury určen
 - určit **styčného bezpečnostního zaměstnance**
 - umožnit příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu vykonání **kontroly plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury a ochrany prvku kritické infrastruktury**
 - **oznámit** příslušnému ministerstvu nebo jinému ústřednímu správnímu úřadu bez zbytečného odkladu **informace o organizační, výrobní nebo jiné změně, je-li zřejmé, že tato změna může mít vliv na určení prvku kritické infrastruktury**

Plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury (§29b)

- obsahem je identifikace možných ohrožení funkce prvku kritické infrastruktury a stanovení opatření na jeho ochranu
 - požadavky stanovené na obsah plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury lze zpracovat do plánovací, organizační nebo technické dokumentace zpracovávané podle zvláštních právních předpisů
 - je-li prvek kritické infrastruktury členěn do více samostatných celků, může být pro každý takový celek, je-li to účelné, zpracován dílčí plán krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury
- náležitosti plánu krizové připravenosti subjektu kritické infrastruktury jsou stanoveny prováděcím právním předpisem (nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Styčný bezpečnostní zaměstnanec (§29c)

Poskytuje za subjekt kritické infrastruktury součinnost při plnění úkolů podle krizového zákona

- musí být odborně způsobilý
 - **vysokoškolské vzdělání** absolvováním studia v akreditovaném studijním programu poskytujícího ucelené poznatky o zajišťování bezpečnosti České republiky, o ochraně obyvatelstva nebo o krizovém řízení, nebo
 - má alespoň v jedné z výše uvedených oblastí **tříletou praxi**

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že odborně způsobilou je osoba, která splňuje alespoň jednu ze stanovených podmínek

SYSTÉM URČOVÁNÍ PRVKŮ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY

- předpoklady
 - naplnění definice kritické infrastruktury a prvku kritické infrastruktury
 - aplikace průřezových a **odvětvových** kritérií (nařízení vlády č. 432/2010 Sb.)
- dva odlišné postupy určování prvků kritické infrastruktury
 - prvky jejichž provozovatelem je organizační složka státu
 - prvky jejichž provozovatelem není organizační složka státu

Určování prvků jejichž provozovatelem je organizační složka státu

- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zašlou návrhy prvků jejichž provozovatelem je organizační složka státu Ministerstvu vnitra
- Ministerstvo vnitra zpracuje seznam a předloží jej vládě
- Vláda rozhodne na základě předloženého seznamu o prvcích kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu (forma -usnesení vlády)

Určování prvků jejichž provozovatelem není organizační složka státu

- Ministerstva a jiné ústřední správní úřady určí prvky, jejichž provozovatelem není organizační složka státu, **opatřením obecné povahy** (postupují v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád)
- následně (bez zbytečného odkladu) informují Ministerstvo vnitra

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb. o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury

Provedení § 4 odst. I písm. d)

(I) Vláda při zajišťování připravenosti České republiky na krizové situace, při jejich řešení nebo k ochraně kritické infrastruktury

a) ...

b) ...

c) ...

d) stanoví **průřezová a odvětvová kritéria** pro určení prvku kritické infrastruktury

Průřezová kritéria

= soubor hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení funkce prvku kritické infrastruktury s mezními hodnotami, které zahrnují **rozsah ztrát na životě (nad 250 mrtvých), dopad na zdraví osob (????), mimořádně vážný ekonomický dopad (nad 0,5% HDP) nebo dopad na veřejnost v důsledku rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života (pro populační celek nad 125 000 obyvatel).**

Odvětvová kritéria

= technické nebo provozní hodnoty
k určování prvku kritické infrastruktury
v odvětvích energetika, vodní
hospodářství, potravinářství a zemědělství,
zdravotnictví, doprava, komunikační a
informační systémy, finanční trh a měna,
nouzové služby a veřejná správa.

§ 2 – odvětvová kritéria (příloha nařízení vlády)

- I. Energetika (MPO)
- II. Vodní hospodářství (MZe)
- III. Potravinářství a zemědělství (MZe)
- **IV. Zdravotnictví (MZ)**
- V. Doprava (MD)
- VI. Komunikační a informační systémy (MV)
- VII. Finanční trh a měna (MF)
- VIII. Nouzové služby (MV)
- IX. Veřejná správa (MV)

Krizová infrastruktura nebo **kritická** infrastruktura

Krizová infrastruktura

- Vyčleněná část zdravotnického segmentu zajišťují základní, existenčně nezbytné funkce systému poskytování zdravotnických služeb a zdravotní péče v podmínkách „nouzových až kritických situací,,
- Výběrovým kritériem prvků krizové infrastruktury resortu je legitimní ukazatel - **druh, rozsah a místo** - poskytování služeb

Kritická infrastruktura

- Vybraná soustava klíčových prvků krizové infrastruktury, které jsou určujícím pro zabezpečení základní, existenčně nezbytné, funkce systému ...
- Kritériem zde však je odborně posouzená role prvku z hlediska :
 - Rozsah
 - Závažnost
 - Čas

Rozsah

- Ztráta prvku kritické infrastruktury je hodnocena podle velikosti zeměpisné oblasti, která by mohla být jeho ztrátou nebo nedostupností postížena...
 - Místní
 - Regionální
 - Vnitrostátní
 - Mezinárodní

Závažnost

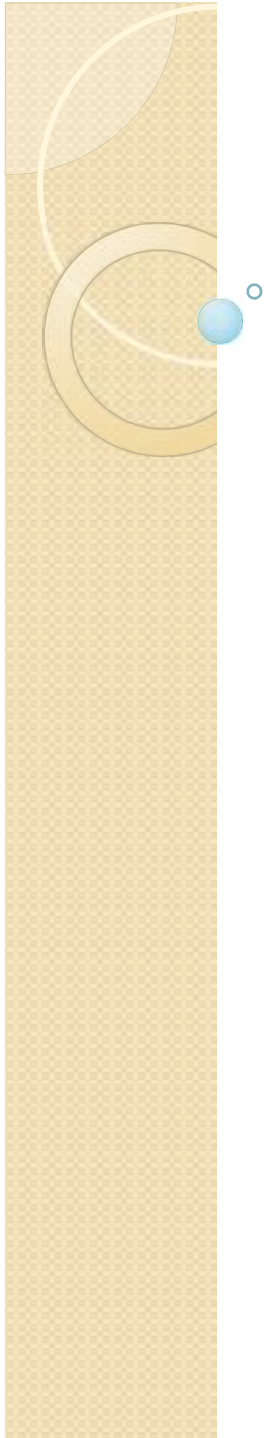
- Stupeň dopadu nebo ztráty funkce na škále žádný, minimální, mírný, velký... klíčovým kritériem je :
- **Dopad na obyvatele** (počet zasažených osob, ztráty na životech, vážné poruchy zdraví, nemoci, nutnost evakuace apod).
- **Dopad na hospodářství** (zhoršení kvality služeb, závažnost hospodářských ztrát, vliv na HDP apod.)
- **Dopad na životní prostředí** (rozsah poškození, ovlivnění jednotlivých složek životního prostředí apod).
- **Dopad na veřejné zdraví**
- **Psychologický dopad... Politický dopad**

Čas

- Závažnost dopadů na jednotlivé subjekty v závislosti na čase:
- Okamžitě
- Za 24 hod.
- Za 48 hod.
- Za 72 hod.
- Za 7 dní
- atd....

Význam

- Na základě těchto kritérií je možné v každé části státu (kraji) i v celém státě stanovit, které subjekty ...státní i nestátní...budou patřit mezi prvky kritické infrastruktury (národní, odvětvové, resortní)

**Nařízení vlády č. 462/2000 Sb.
k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona
č. 240/2000 Sb.,
o krizovém řízení a o změně některých zákonu
(krizový zákon)**

**ve znění
nařízení vlády č. 36/2003 Sb. a nařízení vlády č.
43 I/2010 Sb.**

Složení bezpečnostní rady kraje

hejtman jejími členy jmenuje

- náměstka hejtmána, který zastupuje předsedu bezpečnostní rady kraje v době jeho nepřítomnosti,
- ředitele krajského úřadu,
- ředitele krajského ředitelství Policie ČR,
- Ředitele hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje),
- příslušníka Armády ČR, určeného náčelníkem GŠ AČR,
- **ředitele zdravotnické záchranné služby kraje,**
- zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu, který je zároveň tajemníkem bezpečnostní rady kraje,
- **vedoucího útvaru zdravotnictví krajského úřadu,**
- další osobu, která je nezbytná k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace.

Bezpečnostní rada kraje projednává a posuzuje

- přehled možných zdrojů rizik a analýzu ohrožení,
- krizový plán kraje,
- havarijní plán kraje,
- vnější havarijní plán, pokud je schvalován hejtmanem kraje,
- **finanční zabezpečení připravenosti kraje a složek IZS** na krizové situace a jejich řešení na území kraje,
- návrhy dohod s územními celky sousedního státu o spolupráci při řešení krizových situací s jinými kraji a při poskytování pomoci,
- stav připravenosti složek IZS,
- závěrečnou zprávu o hodnocení krizové situace v kraji,
- **návrh ročního plánu kontrol provedených v rámci prověřování krizové připravenosti kraje u ORP, obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob** a závěru těchto kontrol,
- **návrh ročního plánu cvičení složek IZS a orgánu krizového řízení** v kraji,
- další dokumenty a záležitosti související s připraveností kraje na krizové situace a jejich řešení.

SEZNAM ODVĚTVÍ KRITICKÉ INFRASTRUKTURY (Odvětví - Pododvětví) Evropské rady, Brusel 2006

- **I Energetika**
 - 1 Produkce ropy a plynu, rafinování, zpracování, skladování a distribuce potrubím
 - 2 Výroba a rozvod elektřiny
- **II Jaderný průmysl**
 - 3 Produkce a skladování/zpracování jaderných látek
- **III Informační a komunikační technologie, (I.C.T.)**
 - 4 Ochrana informačních systémů a sítí
 - 5 Automatizace přístrojů a kontrolních systémů (SCADA atd.)
 - 6 Internet
 - 7 Poskytování pevných telekomunikačních sítí
 - 8 Poskytování mobilních telekomunikačních sítí
 - 9 Radiová komunikace a navigace
 - 10 Satelitní komunikace
 - 11 Vysílání
- **IV Voda**
 - 12 Zásobování pitnou vodou
 - 13 Kontrola kvality vody
 - 14 Těsnění a kontrola množství vody
- **V Potraviny**
 - 15 Zásobování potravinami a zajištění bezpečnosti potravin
- **VI Ochrana zdraví**
 - 16 Lékařská a nemocniční péče
 - 17 Léky, séra, očkovací látky a léčiva
 - 18 Biologické laboratoře a biologičtí činitelé
- **VII Finanční**
 - 19 Infrastruktury a systémy zúčtování a vypořádání obchodů s cennými papíry
 - 20 Regulované trhy
- **VIII Doprava**
 - 21 Silniční doprava
 - 22 Železniční doprava
 - 23 Letecká doprava
 - 24 Vnitrozemská vodní doprava
 - 25 Zámořská a příbřežní námořní doprava
- **IX Chemický průmysl**
 - 26 Produkce a skladování/zpracování chemických látek
 - 27 Potrubí pro přepravu nebezpečných látek (chemických látek)
- **X Vesmír**
 - 28 Vesmír
- **XI Výzkumná zařízení**
 - 29 Výzkumná zařízení

Plán ochrany KI

- Identifikace důležitého majetku
- Provedení analýzy rizik založené na scénářích závažných hrozeb, zranitelnosti majetku a možných dopadů
- Určení, výběr a stanovení priorit protiopatření a postupů v členění :
 - Stálá bezpečnostní opatření
 - Zvýšená bezpečnostní opatření aktivovaná podle různého rizika a stupně ohrožení

Důvod

- Soudobé hrozby směřují pozornost na kritickou infrastrukturu jako životně důležitou, vitální komponentu státu ...
- Možnosti racionálního řešení však komplikují postoje postmoderní společnosti = společnost rizika
 - Negativní zkušenosti s haváriemi jaderných elektráren, chemických provozů a četné přírodní katastrofy ruší jistoty, že technologie je schopna vyřešit jakýkoli problém ...

Závěr

- Každý systém – zdravotnický systém nevyjímaje – se skládá z prvků, vazeb a toků, z nichž některé tvoří „kritická místa“, která způsobují, že systém neplní svou funkci nebo k tomu významně přispívají. Jednotlivé prvky (subjekty KI) jsou vzájemně propojené a na sobě závislé ...riziko řetězení se problémů, které mohou způsobovat selhávání nezbytných služeb při zátěži...
- **Kritická infrasktura je struktura krizové infrasktruktury (systém systému).**
- Proto odpověď na otázku „ano či ne?“ je jednoznačná : **ANO**

Kontakt : storek@ipvz.cz; +420 271019231